

IN HET VELD – Leven op de vulkaan...

Het vliegtuigje heeft maar zestien zitplaatsen. Op de voorste rij zit ik bijna in de cockpit, waar de piloot één voor één alle tests uitvoert. Het toestel stuitert als een wipkip en trekt vol gas op. Aan het eind van de landingsbaan scheert het rakelings over de dagjesmensen van Philipsburg, Sint Maarten, en vervolgens zien we het blauw van de lucht, de oceaan, de zee-grasvelden. Twintig minuten later staan we op de landingsbaan van Sint Eustatius.

Meteen kom je in het zo kenmerkende trage ritme van de tropen. Toch is dit eiland sinds 2010 een Nederlandse gemeente, met drieduizend inwoners die op de flanken van de vulkaan de Quill (601 m hoog) wonen. Ik zit in het Caribbean-Netherlands Science Institute, waar doorgaans biologiestudenten veldwerk doen aan koraalriffen en toerisme. Verder zijn in Oranjestad fort Hollandia, wat oude koloniale gebouwen en een handjevol restaurantjes en hotels te vinden. Maar ook hier verandert het landschap, met een nieuwe landingsbaan, overheidsgebouwtjes, nieuwe terminals en een pier voor de raffinaderij. Ook hier, in dit afgelegen stukje Nederland, zie je dat landbouwgronden worden verlaten, de infrastructuur toeneemt en het landschap versnipperd.

Er is alleen een kaart van de twee parken op het eiland, 'De Boven' en 'De Quill', het tussenliggende (grootste) deel van het eiland is niet gekarteerd. Met Anouk, onze stagiaire, ga ik het veld in om een vegetatiekaart te maken. We bepalen de belangrijke landgebruiks- of vegetatie-eenheden; verschillende typen tuinen, bebouwing, verharde en onverharde wegen, landbouwgrond, verlaten landbouwgrond, et cetera. Het eiland is klein (de langste weg van oost naar west is 7 km), dus we doen alles te voet. Op de basiskaart met topografische ondergrond tekenen we de vegetatietypen in. Met de GPS-track kunnen we ons werk met satellietbeelden en Google Earth combineren. Deze vegetatiekaart is nodig om met het Landschapsmodel LARCH te bepalen hoe versnipperd het leefgebied is van diersoorten zoals vlinders, of de sterk bedreigde Antilliaanse leguaan.

De weken hierna digitaliseert Anouk de kaart. Ze toont met het model aan dat door de verlenging van de landingsbaan en de uitbreiding van een woonwijk de leefgebieden van soorten als de leguaan versnipperd raken. Met vrij simpele maatregelen kunnen echter verbindingen tussen dierpopulaties in stand gehouden wor-

den: belangrijk voor de ruimtelijke planning en voor een duurzame toeristische ontwikkeling!

Na vijf dagen vlieg ik terug naar Sint Maarten. Een paar maanden later, in 2017, zal de orkaan Irma Philipsburg wegvagen. Ook de boomvegetatie op de Quill wordt zwaar beschadigd: eilanden zijn extreem kwetsbaar voor klimaatverandering. Het benadrukt het belang van dit werk: het veiligstellen van landschappelijke verbindingen, corridors, is essentieel voor een robuust systeem om dit soort klimaat-effecten op te vangen.

THEO VAN DER SLUIS